

2571
KNJIŽNICA
CELJE

III 94/1988

Cinkarna

KNJIŽNICA E. KARDELJA
MUZEJSKI TRG 1A
63000 CELJE

Poštnina plačana pri PTT enoti Celje

Poslovanje v letu 1987 in načrtovanje v pogojih sprejetega protinflacijskega programa

Postali smo aktivni izvozniki

Težke pogoje gospodarjenja v letu 1987, ki so se spreminjali iz meseca v mesec, smo čutili tudi v naši delovni organizaciji. Na poslovne rezultate je vplivala visoka inflacija, rast cen, imeli smo težave s surovinami tako iz uvoza kot iz domačega trga, kjer so bile težave tudi s kvaliteto. Na rezultate poslovanje je vplivala tudi slabša prodaja nekaterih izdelkov, neskladje cen med vhodnimi surovinami, stroški in prodajnimi cenami ter neplačevanje računov že prodanih izdelkov. Prvič doslej pa smo več izvozili kot uvozili.

Kljub vsemu smo lani v delovni organizaciji presegle predvideno proizvodnjo za 1 odstotek in jo izenačili s preteklim letom. Višjo proizvodnjo od načrtovane so dosegle temeljne organizacije Titanov dioksid, Grafika, Veflon in Kemija, nižjo pa Metalurgija in Kemija Mozirje. V primerjavi s preteklim letom je proizvodnjo preseгла temeljna organizacija Titanov dioksid za 4 odstotke in Grafika za 13 odstotkov ter Veflon, medtem ko je bila v Metalurgiji, Kemiji Celje in Kemiji Mozirje nižja kot leto poprej.

Na zmanjšanje proizvodnje je vplivala že omenjena slabša prodaja nekaterih izdelkov, oziroma prodaja iz obstoječih zalog, zastoji zaradi okvar na strojih in napravah, ponekod pa tudi pomanjkanje delovne sile zaradi velikega porasta bolnih in zastavitvev proizvodnje zaradi nerentabilnosti.

Na področju izvoza so bili v letu 1987 doseženi zelo dobri rezultati. Lani je znašal skupen izvoz preko 54 milijonov dolarjev, od tega konvertibilni 21 milijonov dolarjev in klirinški 33 milijonov dolarjev. Izvoz je bil večji od preteklega leta za 26 odstotkov in od načrtovanega za leto 1987 za 9 odstotkov.

Nekoliko drugače je bilo na področju uvoza, ki se je gibal na ravni preteklega leta. Planirane vrednosti niso bile dosežene. Do večjih zastojev zaradi pomanjkanja uvoženih surovin ni prišlo. Zaradi spremenjene devizne zakonodaje smo iskali poti za nadomestilo z nabavo iz drugih virov. Poleg vsega pa je nižji uvoz tudi odraz racionalizacije nabave uvoženih surovin.

Zaposlovanje smo prilagajali

potrebam proizvodnje. Število zaposlenih ob koncu leta je bilo manjše od preteklega leta ter se je zato povečala produktivnost dela. V letu 1987 smo ugotovili tudi nekoliko povečano fluktuacijo in slabšo izkoriščenost delovnega časa v primerjavi s preteklim letom, predvsem na račun bolezenskih izostankov, ki so bili večji za 5 odstotkov in povečanih pravic iz naslova dopustov. Čeprav so bile skozi vse leto določene omejitve osebnih dohodkov, so se izplačila prilagajala rezultatom poslovanja in rasti življenjskih stroškov. Obračuni in izplačani osebni dohodki so bili v okviru družbene-

ga dogovora takšni, da po zadnjih ukrepih ekonomske politike niso bile potrebne tako visoke omejitve kot v nekaterih drugih delovnih organizacijah. Prav tako se je izplačilo osebnega dohodka na enega zaposlenega v povprečju gibalo v mejah rasti življenjskih stroškov, v posameznih obdobjih pa celo nad to mejo.

Likvidnost je bila dobra, saj je dosežena pozitivna razlika med prejetimi in plačanimi obrestmi, čeprav smo precejšnja sredstva namenili za investicije, obdržali zaloge na enaki ravni kot preteklo leto in porabili precej sredstev za pokritje tečajnih razlik.

(nadaljevanje na 2. strani)

Letošnje obletnice titanovega dioksida Dokaz uspešne naložbe

Letošnje leto je v znamenju pomembnih obletnic, ki se predvsem nanašajo na proizvodnjo titanovega dioksida. Mineva že dvajset let, odkar smo z vzhodnonemškimi kombinatom VVB Lacke und Farben Berlin sklenili pogodbo o skupni investiciji in petnajst let od njene izgradnje. Pred desetimi leti pa je Skupščina občine Celje sprejela program ekonomske in ekološke sanacije Cinkarne. Prva naloga iz tega programa je bila izgradnja in montaža elektrofiltra, s čimer se je emisija žveplovega dioksida v zraku zmanjšala za 90 odstotkov.

Proizvodnja v tozdu Titan dioksid se je začela leta 1973. Obrat je bil zgrajen za zmogljivost 20.000 ton na leto (v razmerju polovica površinsko obdelanih in enako neobdelanih proizvodov). Zaradi začetnih težav je tozd dosegel to zmogljivost šele čez 8 let. Od leta 1982 je

sledil zaznaven vzpon proizvodnje in v zadnjih treh letih dosegel 1,3 kt na leto ali 6,5 odstotkov zmogljivosti. Tudi lani je bila proizvodnja rekordna, saj je dosegla največ doslej, 25.733 ton.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Tokrat nova investicija BARIJEV SULFID v barvah, prihodnjic pa upamo, da bomo prebrali tudi prispevek!

foto: Šentjure

(nadaljevanje s 1. strani)

Vse temeljne organizacije so zaključile s pozitivnimi rezultati, razen Kemije Celje, ki je imela zaradi velikih zalog tudi neprijetno višje revalorizacijske stroške, vendar pa je akumulativnost sredstev padla. Zaradi novega obračunskega sistema, ki je prinesel na eni strani velike dodatne stroške, na drugi strani pa obdržal lastne vire v inflacijskih razmerah, mimo prikaza v dohodku, na višini preteklega leta, primerjave niso v celoti realne in nam ne pokažejo dejansko dosežene akumulativnosti v primerjavi s preteklim letom.

Ukrepi protiinflacijskega programa so z zamrznitvijo nekaterih cen na koncu leta deloma že vplivali na naše poslovanje, nanašajo pa se tudi na druga področja, kot zunanjetrgovinsko poslovanje in vse vrste porabe znotraj države, kar pa bo prišlo do izraza bolj v letu 1988. Zamrznitev oziroma vračanje cen izdelkov pri hkratnem valu podražitev vhodnih surovin, energetskih virov, transportnih storitev ter povečevanju obveznosti predvsem na bazi osebnih dohodkov, bo najbolj prizadela predelovalno industrijo.

Uspesno poslovanje v letu 1987 in ukrepi protiinflacijskega programa nas obvezujejo, da moramo vse sile napeti v obvladovanje cenovnih neskladij, da tudi pri doslednem izvajanju ekonomske politike, še nadalje po-

slujemo s pozitivnimi poslovnimi rezultati in medsebojno solidarnostjo odpravljamo posledice, ki bodo različno vplivale na posamezne vrste naših proizvodenj.

Iz ciljev resolucij tako za preteklo kot tudi za tekoče leto izhaja počasnejša rast proizvodnje kot je bila zastavljena v srednjeročnem načrtu, še vedno pa povečanje izvoza ob hkratnem zmanjševanju uvoza, povečanje produktivnosti ob manjšem zaposlovanju od rasti proizvodnje, omejevanje splošne in skupne porabe ter pospeševanje drobnega gospodarstva.

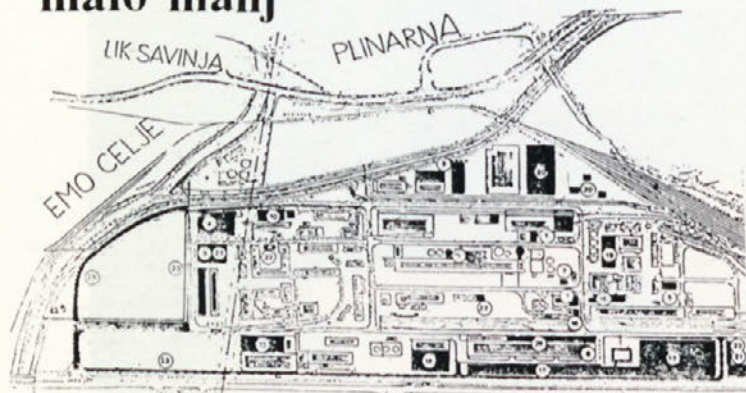
Za preteklo leto so bili v glavnem cilji doseženi, za tekoče leto pa predvidevamo nekoliko nižjo rast kot so resolucijska določila. Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja in pri navedenih ukrepih protiinflacijskega programa, ko pri vrsti izdelkov ugotavljamo nerentabilnost, je naš cilj za leto 1988 obdržati proizvodnjo na ravni lanskega leta oziroma jo povečati za en odstotek, prilagoditi zaposlovanje proizvodnji ter doseči enak izvoz kot doslej.

Va uresničitev zastavljenih ciljev se bo potrebno obnašati racionalno pri stroških, zaposlovanju, vlaganju v investicije, izkoriščenosti delovnega časa in podobnem, za kar bodo morali biti tudi v naši delovni organizaciji sprejeti programi ukrepov na vseh ravneh.

Marija Bernjak

Načrt investicijskih vlaganj

Želja veliko, možnosti malo manj

CINKARNA CELJE

V letu 1988 načrtujemo preko 40 investicijskih del, ki pa so na različni stopnji izdelave. Preko 10 investicij je praktično že v zaključni fazi, za večino drugih iz načrta pa še ni zbrane niti tehnične dokumentacije.

Najbolj realno je pričakovati, da bomo v letošnjem letu lahko dokončali še mešalnico in pakirnico rastlinskih zaščitnih sredstev, vratarnico z nadstreškom v Kemiji Mozirje, skladišče pri Grafiki III., skladišče vnetljivih tekočin, zgradbo obratnega laboratorija,

glavno dovozno cesto in nekatere investicije, ki izhajajo iz ekološkega programa. Za ostale bo potrebno v letošnjem letu pripraviti vso dokumentacijo. Predračunska vrednost vseh načrtovanih del je 25 milijard din. Od tega bi 14 milijard pokrili iz lastnih sredstev, ostalo pa iz ostalih virov.

DOKONČANJE INVESTICIJ IZ LETA 1987	TOZD		ROK	
	invest.	pric.	pric.	zaklj.
Intenzifikacija Ti02	Ti02	I/87		IV/88
Obrat gafičnih preparatov	G	I/87		I/88
Rekonstr.litopona z nadom.grad.BaS	K3	I/87		I/88
Čiščenje odpadnih vod odlag.Žepina	M	III/87		II/88
Pretakališče luga	Ti02	III/87		II/88
Pretakališče mazuta	Ti02	III/87		II/88
Objekt za embalaranje in skladišč.	M	III/87		II/88
Razvojni laboratorij	M	III/87		II/88
Hala "B" - skladišča	DO	III/87		II/88
INVESTICIJE S PRIC.IZVAJANJA V 1988				
Obnova lovilnika pri "S" kislini	M	II/88		IV/88
Povečanje proizvodnje Zn-Cu-Ti ploč.	M	I/88		IV/88
KKC - ostalo	M	I/88		IV/88
Oborjeni kalcijev karbonat	M	I/88		IV/88
Mešalnica in pakir.rast.zašč.sred.	K3	I/88		I/89
Delavnica - obnova zgradbe	K4	I/88		II/88
Nadomestna gradnja II.faza	K4	II/88		II/88
Zaklonišče	K4	I/88		IV/88
Obnova vratarnice z nadstreškom	K4	II/88		II/88
Razširitev proizvodnje premazov	K4	I/88		II/88
Dograditev skladišč.prost.pri G III	G	I/88		IV/88
Skladišče vnetljivih tekočin	TiS	I/88		III/88
Garaže za osebna vozila	TiS	II/88		II/88
Sanac.strehe na centralnem skladišču	TiS	II/88		IV/88
Rekonstrukcija kompresorske postaje	E	II/88		III/88
II. faza odlagališča "travnik"	Ti02	II/88		IV/88
Vrednotenje odpadne sadre	Ti02	I/88		IV/88
Rekonstrukcija linije mikronizacije	Ti02		88	88
Rekonstr.in avtomatizac.pakirne linije	Ti02		88	88
Rekonstr.plin.generat.za vroči zrak	Ti02		88	88
Rekonstrukcija gretja hidrolizerjev	Ti02		88	88
Zgradba obratnega laboratorija	Ti02		88	88
Oprema obratnega laboratorija	Ti02		88	88
Zaprto skladišče gumiranih izdelkov	Ti02		88	88
Uvedba apnenčeve moke (dopolnitev)	Ti02		88	88
Rekonstrukcija kompresorske postaje	Ti02		88	88
Obnovitev regulacije parnega kotla	Ti02		88	88
Obnovitev regulacije v pripravi vode	Ti02		88	88
Razširitev RTP Ti02 10/6KV	Ti02		88	88
Peščeni filter v pripravi vode	Ti02		88	88
Zamen.pralnika pri sušilnici ferosulf.	Ti02		88	88
Pakirnica ferosulfata	Ti02		88	88
Ograja okoli Cinkarne	DO	II/88		IV/88
Dve vratar.z nadstr.in kolesarnici	DO	III/88		IV/88
Glavna dovozna cesta 300 m	DO	II/88		IV/88
Tehnol.,fekal.in meteo.kanal.ob novi c	DO	II/88		IV/88
Prest.parov.in plinov.ob novi c.-proj.	DO	II/88		IV/88
Izg.nadom.obj.za gas.in DSZ proj+I.faza	DO	II/88		I/89
Blokada "S" kanala	DO	II/88		III/88
Zunanja ureditev zelenice in drugo	DO	II/88		III/88
Telefonska centrala in razvodi	DO		88	89
Ekološki informativni sistem AWAS	DO	II/88		IV/88

Dokaz uspešne naložbe

(Nadaljevanje s 1. strani)

Izraba obrata je velika in izpadi proizvodnje zaradi težavnejšega vzdrževanja postajajo čedalje pogostejši. Ozka grla v proizvodnji postajajo mnogo bolj izrazita in klic po investicijskem vlaganju postaja nujnost. Pred leti zasnovana intenzifikacija je prav gotovo investicija, ki rešuje del te problematike. Razen intenzifikacije je tozd zasnovala tudi program dopolnilne tehnologije, ki naj bi potekal vzporedno z intenzifikacijo in omogočil doseganje količinske proizvodnje do 26000 ton na leto. Zaradi nepričakovano dolgega postopka za pridobitev dovoljenja, je kasnil tudi ta program. Gradbinci so že jeseni odprli delovišča in gradbena dela so v polnem razmahu, nekatera pa že v zaključni fazi. Letos pričakujemo še dobavo in montažo strojne in druge opreme. Ob izvajanju intenzifikacije bo postopno potekal še dopolnilni program, ki bo najprej zajel rekonstrukcijo pakirnice, mikronizacije in procesnega laboratorija. Pričakujejo tudi, da bo letos zaključena raziskava zmanjšanja specifične porabe toplotne energije, predvsem na kalcinaciji, sušenju, parnem mletju in uparjalniku.

K lanskemu rekordnemu uspehu je doprineslo tudi to, da so večje remontne posege na rotacijskih pečeh še lahko prestavili za eno leto. Tega pa v bodoče ne bo več mogoče. Izpadi zaradi večjih vzdrževalnih del bodo zagotovo bistveno vplivali na letošnjo proizvodnjo, katere načrti so postavljeni za 2 odstotka nižje. V tozdu so upali, da bodo v 14-letni proizvodnji uspeli priti do povprečja zmogljivosti (20.000 ton letno). Ta dosežek bi pomenil isto, kot če bi TOZD TiO₂ že od začetka obratovala na predpisani normi, to je zmogljivosti, za katero je bil obrat grajen. Takšen dosežek bi pokazal obema partnerjema, Cinkarno in KLF - Berlin, da sta pred leti strokovno in gospodarno pravilno investirali, izbrali strateško pomemben in tržno zanimiv proizvod, ter zaupali proizvodnjo delavcem, ki so se kljub začetnim težavam in časovni zamudi, vendarle potrdili in tako upravičili zaupanje obeh investitorjev. Na ravni meddržavne pogodbe pa bi dosežek potrdil pravilnost in smotrnost obeh vlad glede takrat prevzete politike o vlaganju tujega kapitala in

potrdil, da je kapital, vložen v Cinkarno, bil v strokovnih in varnih rokah.

Po količinski proizvodnji je tozd dosegla uspeh, ki je doprinesel k znižanju fiksnih stroškov po enoti proizvoda. Žal pa se tozd ne more pohvaliti še z drugimi dosežki, kot je izboljšana kakovost in normativna gospodarnost. Tu je še vedno občutna stagnacija. Do večjih količin so prišli z ustreznim organiziranjem dela, tehnološko inventivnostjo in boljšim izkoristkom delovnega časa. Doseg je bil možen predvsem zato, ker je količinski uspeh pretežno odvisen od več dela, boljše kakovosti in cenenosti proizvodnje pa od večjega znanja.

V trenutnih razmerah iztekaajočega se konjunktornega obdobja zadnjih let, je količinski uspeh, čeprav ni bil podprt še s kakovostjo, bil celo nujen, saj omogoča zanesljivo osnovo za potrebne investicije v dopolnitev in posodabljanje tehnologije in v znanje, ki bo imelo čedalje večji vpliv v konkurenčnem boju za kakovost, cenenost in tehnološko prodornost na področju novih in za tržišče bolj sprejemljivih izdelkov - tipov. V bližnji prihodnosti, kjer bo tržna zakonitost dala odločno prednost kakovosti, pa količinski uspeh brez kakovostnega uspeha ne bo dovolj. Dejstvo, da nimamo domače konkurence, sploh ni interesantno ob pogoju, da si moramo sami pridobivati devize za nakup surovin in rezervnih delov na tujih tržiščih. Sedaj izvažamo okoli 70 odstotkov proizvodnje. Najmanj, kar bomo morali doseči je to, da bomo razmerje izvoza obdržali, če ga že ne bomo mogli povečati. Z obstoječo kakovostjo in cenenostjo proizvodnje tega ne bomo dosegli.

Računalniško vodenje in tudi upravljanje procesa, ki ga načrtujemo v naši dopolnilni tehnologiji, bo nekaj novega za nas, ne pa tudi za tiste, ki to že uporabljajo predvsem za doseganje boljše kakovosti in gospodarnosti. Za tujim podjetjem, ki nam je prodalo licenco, v tem pogledu zaostajamo že za več kot tri leta. Bomo lahko še dohiteli tiste, ki so že pred nami?

Bomo v kritičnih trenutkih, ki jih bo nujno prinesla tržna zakonitost še enakovredni udeleženci? To so vprašanja, ki jih moramo rešiti, ali vsaj pričeti

reševati že danes. Zato vabilo k pridobivanju znanja, tehnološke in osebne discipline ni samo leporečje, ampak nujnost za pravočasno zavarovanje naše pri-

hodnosti že danes, ko je še čas, da k temu pristopimo s treznimi odločitvami brez panike in nje lastnimi napakami v odločanju.

J.Š. in M.G.

Uspešno leto obratovalne in delovne varnosti

V Titanovem dioksidu so leto 1987 proglasili za leto obratovalne in delovne varnosti. Čeravno se jim je sredi leta pripetila nesreča - izlitje kisline - so lani tej temi resnično posvetili vso skrb.

Največ uspeha pa so imeli pri pridobitvi ne le pravice, temveč tudi dovoljenja za delo z nevarnimi snovmi. Še lansko leto je le 20 delavcev imelo izpit za delo z nevarnimi snovmi, čeprav to zakon zahteva že od leta 1982. Letos pa ga imajo že skoraj vsi delavci.

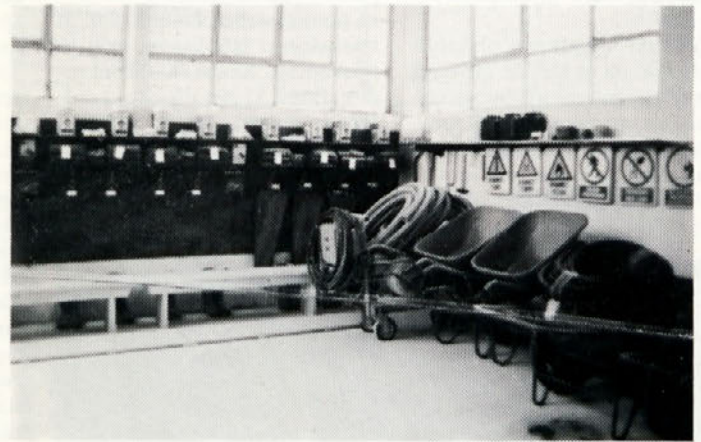
Veliko pozornost so namenili tudi osebni zaščiti in varnosti ljudi pri posegih v ogrožena območja. Iz nekdanjega skladišča vnetljivih snovi v tozdu Vzdrževanje so napravili prostor za hrambo vseh potrebnih zaščitnih sredstev, kot preventivo, če bi se nepredvidoma zgodila nesreča. Lepo urejen prostor, zelo skrbno ga je opremil Franc Grabar, ima vso potrebno zaščito za šestnajst ljudi. To je tako imenovana intervencijska skupina v primeru nesreče, ki ima nalogo, da se čim hitreje opremi z zaščito in le-to uporabi v reševanju ljudi, sredstev in okolja.

Franc Grabar pravi: »V tem skladišču imamo vse od plinskih mask, gumijastih škornjev, oblek in predpasnikov do očal, pokrival, orodja, posod za jemanje vzorcev, svetilk. Mislim, da prav ničesar ne manjka, saj nisimo pozabili celo na žeblice, če bi bili potrebni. Nekateri stvari bo potrebno obnavljati. Takoj ob tem skladišču imamo postavljeno traktorsko cisterno, v kateri je pripravljena tona peska, da bi lahko v primeru nesreče z njim zamašili vse kanale. Zamisel o tem skladišču je stara že tri leta, sedaj pa, ko je urejena, si želim, da ne bi bila izkoriščena vsaj sto let.«

K sodelovanju so pritegnili službo za varstvo pri delu, ki bo opravila pregled delovnih mest. Dobljene podatke bodo analizirali in uporabili za izboljšanje delovnih pogojev.

Izmerili so že hrup, v januarju so pričeli pošiljati delavce na zdravniške preglede, niso pa mogli izmeriti zimske mikroklimatske pogoje na stalnih delovnih mestih, ker je bila blaga zima.

M. G.

Lepo opremljen prostor za hrambo zaščitnih sredstev

Direktorij v decembru

Predstavniki vzhodnonemškega partnerja KLF so v začetku decembra obiskali Cinkarno. Z našim vodstvom so pregledali poslovanje enajstih mesecev

lanskega leta in načrte za prihodnje leto ter se pogovarjali o čimprejšnji odpravi ozkih grl v proizvodnji.

Gibalo sedanjosti in prihodnosti

»Svet ne premikajo lokomotive, marveč ideje.« Tako je zapisal V. Hugo, eden od razpravljalcev na letni skupščini izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav DIATI 4. februarja pa je dejal, da se da mnogo narediti z dobro voljo, ne pa z metanjem polen pod noge.

DIATI ima 105 članov in združuje vse tiste, ki so vsaj enkrat prijavi inovacijo. Od ustanovitve 1981. leta je društvo opravljalo povezovalno vlogo med inovatorji in vodstvom DO, zlasti pa sodelovalo pri ureditvi pravil, vgraditvi kriterija uspešnosti inovativnega dela v akte o nagrajevanju, v zadnjem obdobju pa si prizadeva vpeljati delitev inovacijskega dohodka za vse zaposlene.

Ostajajo pa še odprta vprašanja, zlasti pri pomoči delavcem za realizacijo njihovih idej. Zavedati bi se morali, da je uspešno inoviranje življenjska nujna, čestokrat pa prav nekateri naši vodilni delavci v delovni organizaciji zavirajo razvoj inovacijske dejavnosti. To zavisi od različnih mnenj in prepričanj, ker še vedno ne ločujejo inovacije od službene dolžnosti ali inovacije od razvojne naloge, razmejujejo manjše od večjih inovacij, očitajo celo dobičkarstvo in si ustvarjajo mnenja o inovatorjih preko raznih neformalnih informacij.

Najtežje je spreminjati miselnost ljudi. Toda, kot so razpravljali večkrat poudarili, je rešitev le v zahtevi po pravilnem odnosu do inoviranja v razpisanih pogojih za zasedbo odgovornih vodstvenih del.

Društvo v zadnjem obdobju ugotavlja, da se število inovacij zmanjšuje, inovatorji pa so več ali manj isti. Poleg tega je premalo timskih in usmerjenih inovacij, zlasti pa je premalo inovacij iz področja ekologije, organizacije dela in drugih področij

izboljšanja dela in poslovanja. V inovacijski proces je vključenih premalo strokovnjakov, kar se kaže v kvalifikacijski strukturi, kjer prevladuje srednja šola. Povrh vsega pa je podpora družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov le deklarativna. V ta koš zaviralnih gibanj pa lahko uvrstimo še bitko z inflacijo, ki z leta v leto zmanjšuje nadomestila avtorjem.

Toda vse ni tako črno, saj v delovno organizacijo postopno le prodira spoznanje, da je to najcenejši način napredka, težava je, kot že rečeno, pri preboju tradicije mišljenja. Splošna podpora širše družbe je, naklonjenost tozdogov je zadovoljiva saj zagotavljajo sredstva za dodatne programe, sodelovanje na pomembnejših razstavah in ekskurzijah daje članom veliko novih izkušenj in znanj.

Skupščina je sprejela predlog, da bi preko razpisov oziroma javnih objav inovacij motivirali in pritegnili k razmišljanju vsakogar, s tem pa tudi vsakomur dali možnost za sodelovanje. Predlagali so tudi, da bi vpeljali finančno motiviranost visokostrokovnega kadra in avtomatizem za prijavljanje inovacij. Vodje služb bi namreč morali biti po službeni dolžnosti zadolženi za pomoč slehernemu, ki želi in ima idejo o izboljšanju dela in poslovanja. Slediti bi morali tudi Veflonu, ki ima v tozdu zadolženega delavca, ki po službeni dolžnosti pomaga inovatorjem, posebno novim. Navzoči so bili mnenja, da je to najboljša pot za povečanje inovacijskih dosež-

kov, ena izmed trenutno žal najuspešnejših poti pa je tudi ta, da inovator vključi k sodelovanju tudi svojega nadrejenega. Do inovacijske družbe torej ne bo-

mo prišli vse do tedaj, dokler ne bomo vsi enako pravilno razumeli inovacije.

M. G.

Kaj nas vodi k razmišljanju

Normalen pojav pri večini ljudi je stalna želja, da zvedo in odkrijejo nekaj novega, neznanega, da spreminjajo, ustvarjajo, da pridejo do željenega cilja in dokažejo svoje sposobnosti, da zagotovijo svoje in skupne potrebe.

Med take ljudi spadajo tudi inovatorji, posebno tisti, ki imajo v sebi nek skrit cilj, ki vodi k izboljšanju obstoječega in odkrivanju novega. Te lastnosti se navadno pokažejo že zelo zgodaj - pri mladem človeku. S pravilno vzgojo in usmerjanjem v izobraževalnem sistemu pa dobimo mladega strokovnjaka, ki ima nagnjenja za določen poklic, stroko ali pa še talent za opravljanje nekaterih del in nalog.

Vse to še ni dovolj, kajti zaposliti se mora v pravem okolju, ki ga sprejme in mu nudi tudi vso potrebno podporo in omogoči, da svoje sposobnosti individualno ali timsko začne uresničevati. Prav tu pa se začnejo največkrat lomiti kopja v naši neposredni praksi. Ko se mlad delavec zaposli najprej kot pripravnik, ki je dosegel določeno stopnjo izobrazbe, mu ne zaupajo, ker teorija še ni praksa. Potem se postopno prebija skozi razne hierarhične prepreke. Med tem časom poskuša dokazati svoje sposobnosti pri delu, za katerega je usposobljen in zadolžen. Tisti, ki imajo sposobnost in željo pokazati nekaj več, se lotijo inoviranja. Motiv je večnamenski: da stopijo iz sredine, da s svojo sposobnostjo pomagajo rešiti razne probleme, da povečajo dohodek in končno, da si izboljšajo materialni položaj.

Prav tu pa se največkrat ustavi. Takoj se pojavi vprašanje, koliko naj bi dobil, ne koliko je doprinesel (povečal dohodek ali zmanjšal izgubo.) Med predpostavljanimi in sodelavci zavladava zavist in nezaupanje v domače znanje, bojazen do sprememb, večkrat pa tudi potreba po dodatnem delu tistih, ki so živeli v miru.

Vse to pa v nepravih, neinventivnih okoljih povzroča odpor, zavračanje in zavlačevanje dobrih rešitev. Posledica je, da tisti, ki so imeli ambicije za spreminjanje počasi otopijo in se spriznijo z mislijo, da je bolje biti

tiho, počasi delati in imeti čim manj problemov s predpostavljanimi. Tisti, ki svojim možganom ne pustijo počivati, si najdejo drugo okolje, ki je dojemljivo za njihove predloge, če ne znotraj, pa zunaj naših meja. Takšni in podobni problemi vodijo v nenehno stagnacijo že obstoječe proizvodnje. Nove rešitve, če so, so v glavnem plod tujega znanja in zelo drage. Temu primerna je potem tudi akumulacija, iz tega sledi stalno zaostajanje za razvitimi, nekonkurenčnost zaradi kakovosti, vse večja prodaja surovin ali polizdelkov in tako nenehno zaostajanje za razvitim svetom ter nenehna odvisnost od tistih, ki hočejo in znajo.

Maks Pečnik

Če hoče mlad človek, ne glede na inovacijo, vpeljati drug, boljši sistem dela, naleti na dejstvo, da se nekateri delavci močno branijo svoje delo spremeniti, še več, niti niso pripravljene razmišljati o tem, da bi ga izboljšali. Važno jim je, da čimprej odbije ura, ko lahko iz dela odidejo, ne da bi kaj prispevali. Ko se mlad človek znajde v takem okolju, resnično otopi, ker vidi, da ni toliko močan, da bi spremenil mišljenje in delo sodelavca. Vprašajmo se torej, kje je naš napredek, napredek v našem delovnem okolju? In ali ne bi bilo bolje, da bi se v naši družbi več kot doslej ukvarjali tudi z vprašanjem psihologije ljudi?

M.G.

Člani DIATI, na strokovni ekskurziji v Budimpešti

Novoizvoljeni izvršni odbor društva DIATI

Predsednik Dani Podpečan, namestnik predsednika Bojan Završnik, člani: Rado Bizjak, Marija Bernjak, Mihael Burnik, Friderik Leskovšek, Franc Gutenberger, Maks Pečnik, Mirko Polutnik, Franc Sušnik, Karel Zdošek.

Velike inovacije - nizke stimulacije

Rezultati, ki smo jih dosegli v preteklem letu na inovacijskem področju so v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami v Celju zadovoljivi. Inovacijski dohodek je večji za 347 odstotkov v primerjavi z letom 1986. Na sto zaposlenih imamo v povprečju 4,37 delavcev inovatorjev. Kvalifikacijska struktura inovatorjev je pretežno srednja izobrazba in kvalificirani delavci.

Število na novo prijavljenih inovacijskih predlogov je manjše za 31 % v primerjavi z letom 1986, prav tako se je število

obravnavanih inovacij znižalo iz 72 na 65 v preteklem letu. Občuten je tudi padec posebnih nadomestil inovatorjem, ki je bil le 2,82 odstotka od inovacijskega dohodka, kar je najmanj v zadnjih šestih letih. Vsi pokazatelji so v občutnem padcu, razen inovacijskega dohodka, ki je v precejšnji meri rezultat nekaterih dobrih inovacij v preteklih letih. Iz podatkov je razvidno, da smo začeli stagnirati, zato je potrebna širša akcija vodilnih in vodstvenih kadrov kakor tudi inovatorjev združenih v društvo DIATI.

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA INOVATORJEV IN ŠTEVILO

Kvalifikacija	Število prijavljenih 1987	Število obravnavanih 1987	Rvpredčje za 5 let v %
VS	12	14	16,47
VIS	5	5	8,24
S	25	35	30,89
VKV	11	10	13,05
KV	19	32	22,88
FK	5	9	8,47
	77	105	100,00

V inovacijskem procesu se nekateri inovatorji pojavljajo pri več predlogih, zato je dejansko število inovatorjev takšno, kakor je prikazano v tabeli.

Da imamo določeno število inovatorjev, ki so udeleženi v inovacijskem procesu večkrat nam pokaže sledeča razpredelnica za obravnavane predloge v letu 1987.

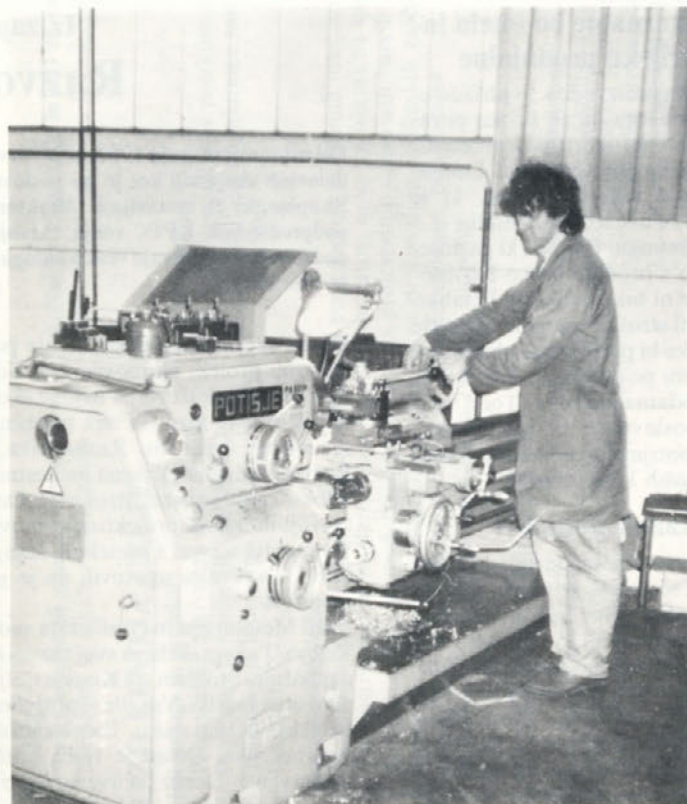
3 inovatorji udeleženi vsak v 8 predlogih

2	"	"	"	7	"
1	"	"	"	6	"
2	"	"	"	5	"
4	"	"	"	4	"
9	"	"	"	3	"
11	"	"	"	2	"
73	"	"	"	1	"

Poleg aktivnosti, ki se odvijajo v TOZD - IH in DO smo v letu 1987 razstavljali 7 uspešnih inovacijskih dosežkov na RAST-YU v Rijeki, 9 inovacij na regijski razstavi v Štorah. Inovatorji Cinkarne so prejeli številna priznanja: I. in dve II. nagrade INOVATOR CELJE, TOZD - VEFLON Šlandrovo nagrado in zlato plaketo na RAST-YU. V kolikor bo razumevanje in podpora vodstev TOZD in DO še večja, bodo temu primerno večji rezultati na tem za nas pomembnem področju.

INOVACIJSKI DOHODEK IN POSEBNO NADOMESTILO INOVATORJEM

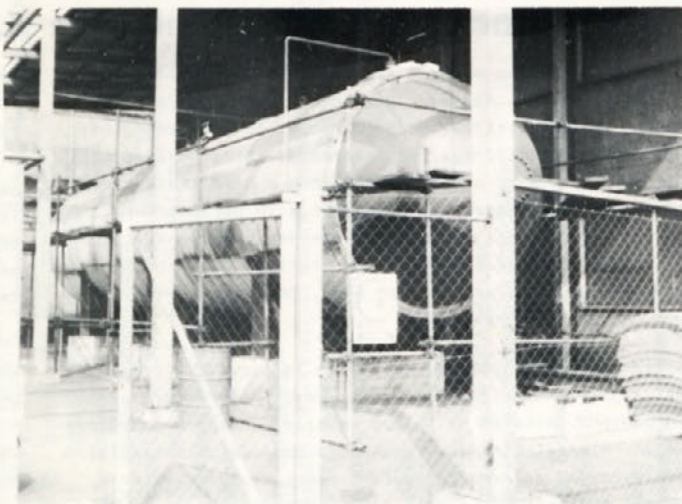
TOZD - DSSS	Inovacijski dohodek din	Posebno nadomestilo din	nadomestilo inovatorjem od inovacijskega dohodka v %
DSSS	/	/	/
Metalurgija	/	/	/
Kemija Celje	28.523.281	1.384.975	4,85
Kemija Mozirje	17.043.424	535.261	3,14
Grafika	226.890.749	4.374.180	1,92
Vzdrževanje	206.932.719	5.617.647	2,71
Transport in skladišča	25.121.547	841.751	3,35
Energetika	8.252.379	275.994	3,34
Titanov dioksid	367.429.420	8.559.391	2,32
Veflon	219.506.597	9.514.143	4,33
Skupaj:	1.099.700.116	31.103.342	2,82 (povprečje)

Struženje v prototipni delavnici tozda Veflon. Delavnica je namenjena samo izdelavi novih proizvodov, strojev, naprav in orodij za nadaljno proizvodnjo in dosežkov lastnega razvoja. Rezultati - stalno inoviranje.

PRIJAVLJENI IN OBRAVNAVANI PREDLOGI

TOZD	Število Prijavljenih	Število OBRAVNAVANIH	Število predlogov Sprejeto in priznano posebno nadomestilo
DSSS	3	-	-
Metalurgija	5	-	-
Kemija Celje	4	10	7
Kemija Mozirje	2	2	2
Grafika	4	14	11
Vzdrževanje	6	10	10
Transport in skladišča	1	2	2
Energetika	1	1	1
Titanov dioksid	2	17	6
Veflon	7	9	9
Skupaj:	35	65	48

Eden od največjih rezervoarjev za CO₂ pri nas

Cinkarna ne bo imela industrijske prodajalne

Večina proizvodov, ki jih izdeluje Cinkarna, ni za široko porabo, zato je industrijska prodajalna toliko bolj vprašljiva. Lani so idejo o taki prodajalni, ki je stara že dve leti, pretehtali v Marketingu. Promet, ki ga dosega s prodajo preko Kovinotehne ni tako velik, da bi lahko pokrili stroške trgovine. Za naše izdelke bi potrebovali skladišni prostor po predpisih, kar bi vzelo dodatna sredstva. Torej velike poslovnosti ni pričakovati, kar potrjujejo tudi slabe izkušnje naših konkurentov.

Sestanek potnikov

V začetku januarja je bil delovni sestanek potnikov, kjer so obnavljali pravilnik o nagrajevanju potnikov, o njihovem delu, pravicah in dolžnostih. Sprejeli so tudi plan prodaje preko potniške službe za leto 1988 in ga količinsko povečali od 3 do 4 odstotke, predvsem na področju kemijskega programa. Potniki so imeli sicer nekaj pomislekov o doseganju vrednostnega plana, ker ne pričakujejo tako hitre rasti cen.

Naprava za finalizacijo obdelave
PT FE tesnilne vrvice Veflex

Iz zapisnika razvojnega sveta

Razvoj naše prihodnosti

Od ustanovitve maja 1987, se je razvojni svet sestel trikrat in sedaj prehaja na delo po ožjih - interesnih, delovnih skupinah kot je po poslovniku o delu razvojnega sveta predvideno.

Skupine, ki jih sestavljajo direktor in vodje priprave proizvodnje posameznih tozdov, predsednik in podpredsednik KPO, vodja razvojne in kadrovske službe ter tehnični sekretar razvojnega sveta, podrobno obravnavajo vsako nalogo in pobudo. Tako je bila že obravnavana Kemija Celje, v pripravi pa je Metalurgija.

Do sedaj je izvršen popis stanja po vseh tozdih, ki bo podan kasneje. Zavsako razvojno nalogo, razvojni projekt ali inovacijo je določen nosilni - domicilni tozd.

Splošne naloge oziroma naloge skupnega pomena so financirane v deležih tozdov in izvajane pod okriljem tiste tozd, ki ima pretežni delež, sicer pa so vodene v DSSS. Po predlogu predsednika razvojnega sveta tov. Raznožnika, ni več nalog, ki bi bile vodene v KPO.

Razvojna služba oziroma namestnik predsednika razvojnega sveta tov. Tukarič, je izdelal pregled, koliko so posamezni strokovni kadri (ne) obremenjeni z vodenjem delovnih skupin za izvajanje razvojnih nalog, projektov in inovacij ter investicij.

V razpravi v zvezi s presekom stanja na razvojno-raziskovalni dejavnosti po tozdih, je predsednik KPO tov. Prelec ugotovil, da je program obsežen in da se moramo odločiti, čemu bomo dali prednost.

Tozd Metalurgija in Grafika sta zadostno pokriti, dober potek razvoja, ki se naj nadaljuje, ima tozd Veflon. Ta sam skrbi za svoj razvoj in raziskovalno dejavnost. V Titanovem dioksidu intenzifikacija napreduje. Problem sta Kemija Celje in Kemija Mozirje. Tu nam proizvodnje ugašajo in potrebni so nam novi izdelki. Vse sile je potrebno usmeriti v pripravo novih, da nadomestimo tudi programe, ki so šli količinsko nazaj. Točno moramo določiti, kaj bomo raziskovali, določiti delovne skupine, in stvarne roke. Delati je treba sistematsko, kar pomeni, nekaj razvijati, nekaj študirati, nekaj pripravljati. Denar za tvegane raziskave bo zagotovljen, saj imamo inovacijski denar in če ga pravilno porabimo, ga bomo še povečali. Seveda je potrebno naloge obdelati podrobno, ne smemo pozabiti na drobne izboljšave, zagotoviti stalno kakovost in rast izdelkom, glede na njihovo življenjsko obdobje. Naše lastne sile, ki predstavljajo 180 delavcev z visoko in višjo izobrazbo, morajo biti bolj ustvarjalne in jih moramo bolj spodbujati.

Temeljne organizacije skupnega pomena (Vzdrževanje, Energetika in Transport s skladišči) je potrebno razvijati, posodabljati, širiti in obnavljati vzporedno z razvojem oziroma z rastjo proizvodnih tozd. Pri Energetiki je potrebno načrtovati tudi varčevanje in smotrno ter preudarno porabo. Ugotoviti pa seveda tudi, kaj lahko odpade.

V zaključku je tov. Prelec opozoril, da so nekatere naloge stalne, nekatere obvezne in nekatere dolgotrajnejše, vse pa naj bi povečale dohodek. Ta je važen. Razvojni svet naj bi v prvi vrsti informiral, kako naloge potekajo, nato pa se dogovoril in jih razdelil. Če česa ni mogoče narediti doma, je treba vključiti zunanje institucije, jim dati naloge in z njimi sodelovati. Interes je, da jutri dobimo nove izdelke. Če uresničimo, kar je že zasnovano, rezultati gotovo ne bodo izostali.

Preseki dejavnosti po TOZD so objavljeni v posebni prilogi:

Iz podanega prikaza je razvidno, da je brez upoštevanja DSSS ugotovljeno preko 80 razvojnih nalog, projektov in inovacij, ki nakazujejo 40 nadaljnjih možnih novih proizvodov. No, to le v primeru, če bodo raziskave in razvoj posameznih proizvodov uspešno zaključeni, z večjim ali manjšim investicijskim posegom ali naložbo.

Pomočnik KPO

Dani PODPEČAN, dipl. ing.

Kako iz primeža razvojno-tehnološke stagnacije?

Razviti svet pospešeno vstopa v postindustrijsko, visoko informatizirano družbo. Razvojna strategija ustvarjanja take družbe zavrača industrijski model razvoja, ne samo tehnološkega ampak tudi političnega. Ne preprečuje zgolj kopiranja masovne proizvodnje in potrošnje, kopiranje političnih institucij, kot so reprezentativna demokracija in parlamentarni sistem. Za trenje takšnega razvoja oz. prehoda v postindustrijsko družbo je značilno: decentralizirana proizvodnja, ustrezna velikost tehnologije in proizvodnih enot, obnovljiva energija, deurbanizacija, delo na domu.

Kar zadeva industrializacijo, naj bi le-ta temeljila predvsem na razvijanju elektronike, biokemije, novih materialov, genetike in podobno, nikakor pa ne več na tradicionalnih industrijskih vejah. Mikroelektronska industrija omogoča decentralizirano proizvodnjo, delovno intenzivno, energetska nezahtevno, toda hkrati tudi strokovno zelo zahtevno proizvodnjo, ki postaja visoko produktivna. Osnovna surovina postindustrijske

družbe bo informacija. Zaradi izrednega pomena informacije bo prišlo do prestrukturiranja šolstva, reorganizacije znanosti in do reorganizacije množičnih medijev.

Sedanja množična občila postajajo vse preveč uniformna, premalo diferencirana, da bi lahko zagotovila ustrezno informiranost delovnih ljudi. Če bomo hoteli v moderni družbi preživeti, bomo morali omogočiti minimalno stopnjo zahtevne kulturne raznolikosti. Razviti bomo morali interaktivne množične medije.

Tovarne ne bodo več predstavljale osnovnega organizacijskega modela družbe. Proizvodne enote bodo manjše, bolj elektrolizirane, rabile bodo manj energije in imele bodo bolj raznoliko proizvodnjo. Vse to bo omogočilo nehierhično, nespecializirano koordinacijo in integracijo, pri kateri bodo potrošniki vse bolj neposredno participirani.

Iz gradiva za volilno programsko konferenco OK ZKS Celje

Razvoj naše prihodnosti

TOZD METALURGIJA

- 1. RR-naloge in projekti:**
  - 1.1. Tekoči CO₂ in proizvodnja suhega ledu
  - 1.2. Proizvodnja tekočega SO₂
  - 1.3. Proizvodnja oborjenega/precipitiranega CaCO₃
  - 1.4. Rekonstrukcija in modernizacija proizvodnje H₂SO₄ (KKČ)
  - 1.5. Zamenjava mokrega pralnika z napravo za učinkovitejšo odprševanje plinov iz sušilnice FeSO₄
  - 1.6. Delež 60 % na nalogi Podcentra za spremljanje onesnaženosti zraka (poleg 30 % TOZD TiO₂ in 10 % Energetike)
  - 1.7. Odžvepljevanje dimnih plinov po postopku ing. Ružiča.
  - 1.8. Razširitev nove valjarne
  - 1.9. Mikrocink plošče
  - 1.10. Proizvodnja titanove kovine
  - 1.11. Preselitev, modernizacija in razširitev proizvodnega programa keramike
  - 1.12. Vrednotenje in uporaba pražilnih / piritnih ogorkov
  - 1.13. Vrednotenje in uporaba odpadnega FeSO₄

2. Razvoj obstoječega:

- 2.1. Izdelava streh iz cinkotit pločevine
- 2.2. Nove kvalitete zlitin
- 2.3. Proizvodnja odlitkov iz zamaka
- 2.4. Nova galvana
- 2.5. Izkoriščanje odpadne energije iz proizvodnje H₂SO₄
- 2.6. Razreševanje emisij iz proizvodnje sekundarnega cinka

3. Investicije:

- 3.1. Aneks k valjarni z razrezo linijo
- 3.2. Meteorna in fekalna kanalizacija

TOZD KEMIJA CELJE

- 1. RR-naloge in projekti:**
  - 1.1. Proizvodnja aktivnega cink oksida
  - 1.2. Proizvodnja barijevih soli (BaCO₃)
  - 1.3. Tehnologija kloriranja bakra s klorom
  - 1.4. Bentoniti
- 2. Razvoj obstoječega:**
  - 2.1. Rekonstrukcija in modernizacija obrata za proizvodnjo gradbenih mas, nove mase in lepila
  - 2.2. Rekonstrukcija in modernizacija rastnih substratov, nova agrokemična sredstva
  - 2.3. Rekonstrukcija in modernizacija obrata za proizvodnjo organskih barvil
  - 2.4. Rekonstrukcija in modernizacija obrata za proizvodnjo rastlinskih zaščitnih sredstev na osnovi Cu, nova in mešana sredstva, nove tehnologije, posodobitve
  - 2.5. Razvoj, razširitev uporabe in nove kvalitete litopona

3. Investicije:

- 3.1. Barijev sulfid (v poizkusnem obratovanju)
- 3.2. Mešalnica in pakirnica rastlinskih zaščitnih sredstev

TOZD KEMIJA MOZIRJE

- 1. RR-naloge in projekti:**
  - 1.1. Antikorozijski premaz na osnovi cinkfosfata
  - 1.2. Kemijska pomožna sredstva za elektroniko
- 2. Razvoj obstoječega:**
  - 2.1. Pomožna sredstva za predelavo stekla
  - 2.2. Ognjevzdorni premazi
  - 2.3. Vodotopni premaz za izpušne cevi
  - 2.4. Barva za ogledala - gollin
  - 2.5. Barva za cestno signalizacijo
  - 2.6. Barviti - izboljšava kvalitete
  - 2.7. Barva za fasade - silka
- 3. Investicije:**
  - 3.1. Skladišče vnetljivih snovi
  - 3.2. Vzdrževalni obrati

TOZD TRANSPORT IN SKLADIŠČA

- 1. RR-naloge in projekti:**
  - 1.1. Projekt skladiščno-transportnega poslovanja
- 2. Razvoj obstoječega:**
  - 2.1. Reorganizacija skladiščnega poslovanja
- 3. Investicije:**
  - 3.1. Izgradnja skladišča za vnetljive materiale
  - 3.2. Viličar 5 t
  - 3.3. Obnova strehe na DE Marketing in skladiščih
- 4. Pobude:**
  - 4.1. Nakup avtodvigala (TOZD Vzdrževanje)

Popis razvojnih nalog DSSS

ni bil predhodno usklajen in bo izdelan, ko bo kolegij DSSS usklajeval tudi plan investicij in investicijskega vzdrževanja za leto 1988.

DSSS

- 1. RR-naloge in projekti:**
  - 1.1. Iskanje strateških ciljev in novih proizvodov ter programov
  - 1.2. Model vodenja projektov razvoja novih izdelkov in tehnologij
  - 1.3. Raziskava možnosti uporabe mikroprocesorjev za vodenje tehnoloških procesov (i. faza idejni projekt za TiO₂ - avtomatizacija tehnološkega procesa)
  - 1.4. PRIS - proizvodno informacijski sistem
  - 1.5. UJS - upravljalni informacijski sistem
  - 1.6. KIS - kadrovski informacijski sistem
  - 1.7. EN - enotna nomenklatura
  - 1.8. Prenos OD in OBOL iz Facoma na H6
  - 1.10. FIS - finančni informacijski sistem
  - 1.11. Integralno upravljanje kakovosti
  - 1.12. Mikrografija in dokumentacija

2. Razvoj obstoječega:

- 2.1. Ekološko informacijski sistem v povezavi s podcentrom za spremljanje onesnaženosti zraka
- 2.2. EVZO - izdelava in dopolnjevanje ekološko varnostne, zaščitne ocene
- 2.3. Nevarne odpadne gorljive snovi

3. Investicije:

- 3.1. Razvojni laboratorij - adaptacija
- 3.2. Obratna cesta
- 3.3. Ograja - novi del Cinkarne
- 3.4. Vlaganje v informacijski hardware

4. Naloge E-sanacije in DD za varstvo okolja:

Naloge pod 1.1., 2.1. in 2.2.

5. Pobude:

- 5.1. Kompozitni materiali
- 5.2. Specialna keramika
- 5.3. Računalniška obdelava tehničnih informacij, knjig, patentov itd.
- 5.4. Oprema za uporabo tekočega CO₂ v vrtnarstvu in kemijski tehnologiji

TOZD GRAFIKA

1. RR-naloge in projekti:

- 1.1. Tiskarske plošče za časopisno proizvodnjo in opremo
- 1.2. Fotopolimerne plošče
- 1.3. Mednarodno sodelovanje z Madžarsko na področju grafičnih reprodumatov

2. Razvoj obstoječega:

- 2.1. Barve za tisk na poliester in druge osnove
- 2.2. Pozitivna ofset plošča in pozitivni sloji
- 2.3. Negativna ofset plošča in negativni sloji
- 2.4. Razvojni preparati za grafično industrijo
- 2.5. Tiskarski laki
- 2.6. IR - tiskarske barve

3. Investicije:

- 3.1. Obrat grafičnih preparatov
- 3.2. Nova linija ofsetnih plošč z elektrokemničnim jedkanjem

4. Pohude:

- 4.1. Polproпустne membrane
- 4.2. Repromateriali za izdelavo tiskanih vezij
- 4.3. Anodizirana Al-zlca za transformatorje
- 4.4. Zmanjšanje vlage metalitaneve kisline pred kalcinacijo
- 2.5. Odprava problemov v pakirnici
- 2.6. Uporaba odpadne vode iz TOZD Energetika - priprava vode

TOZD TITANOV DIOKSID

1. RR-naloge in projekti:

- 1.1. Intenzifikacija proizvodnje TiO_2
- 1.2. Rekoncentracija odpadne žveplove kisline
- 1.3. Vrednotenje in uporaba titanove sadre
- 1.4. Možnost zgoščevanja sadrinega mljla na poizkusnem odlagalisku
- 1.5. Optimizacija uvedbe apnenčeve moke v nevtralizaciji TiO_2

2. Razvoj obstoječega:

- 2.1. Intenzifikacija proizvodnje TiO_2 (program TOZD)
- 2.2. Odprava ozkega grla v trnem delu
- 2.3. Problematika mikromizacije

3. Investicije:

- 3.1. Intenzifikacija proizvodnje TiO_2 na 26.000 t/leto
- 3.2. Pretakališče luga
- 3.3. Čiščenje izcednih vod iz odlagaliska Bukovžlak
- 3.4. Prečrpališče mazuta (TOZD Energetika)
- 3.5. Razširitev RTP 10/6 KV (TOZD Energetika)
- 3.6. Zamenjava mokrega pralnika na sušilnici $FeSO_4$ (TOZD Metalurgija)

4. Naloge E-sanacije in DD za varstvo okolja:

Naloge pod 1.2., 1.3., 1.4. in naloga 1.6. TOZD Metalurgija.

5. Pohude:

- 5.1. Naloga pod 2.4., preizkus z ATFS NIVO/CE

TOZD VEFLLON

1. RR-delo in projekti:

- 1.1. Regeneracija fluoriranih polimerov
- 1.2. Rekanje PTFE
- 1.3. PTFE elementi za sanacijo poškodovanih emajliranih površin avtoklavov
- 1.4. Spajanje PTFE elastomerov v večjih površinah
- 1.5. Metal - PTFE krogelna pipa z obištem iz dveh delov in »plavajočo kroglo«
- 1.6. PTFE - metal loputasti zaporni ventili od 2 do 5 col
- 1.7. PTFE - metal membranski zaporni element
- 1.8. PTFE - elastomerni kompenzatorji večjih dimenzij
- 1.9. Varjenje PTFE okroglih oblik
- 1.10. Lepljenje polimernih folij na s kisljanimi poškodovan beton
- 1.11. Proizvodnja PTFa cevk, nadomestka za krvne žile
- 1.12. Membranska in centrifugalna črpalka
- 1.13. PTFE - disperzije

2. Razvoj obstoječega:

- 2.1. Celoten do sedaj osvojen program

TOZD VZDRŽEVANJE

1. 1. RR-programi in projekti:

- 1.1. Reorganizacija in izgradnja centralnih delavnic s skladišči
- 1.2. Proizvodnja izdelkov za trg ob smotrni uporabi in izkoriščanju lastne opreme in orodij

2. Razvoj obstoječega:

- 2.1. Izdelava rezervnih delov
- 2.2. Tipizacija in unifikacija opreme

3. Investicije:

- 3.1. Izgradnja hale B-skladišča, dopolnitev zaklionišč in sprememba namembnosti dela prostorov za potrebe delavnic

3. Pohude:
- 4.1. Uvedba mikrorgrafije za tehnično in projektno dokumentacijo

TOZD ENERGETIKA

1. RR-naloge in projekti:

- 1.1. Izkoriščanje odpadne toplote in povezava energetskih sistemov toplotne oskrbe Cinkarne in mesta Celja (4MW para, vroča voda, kotlovnica)

2. Razvoj obstoječega:

- 2.1. Vročevodni sistem ogrevanja s centralno toplotno postajo
- 2.2. Kontrola konice električne energije
- 2.3. Dopolnitev zaščite ob zemeljskem stiku v RTP 10/6 KV ter razširitev na 8 MVA
- 2.4. Registracija porabe zemeljskega plina
- 2.5. Centralna kompresorska postaja

3. Investicije:

Glej v TOZD TiO_2 - točki 3.4., 3.5.

4. Naloge E-sanacije in DD o varstvu okolja

Naloga pod 1.1. in naloga 1.6. TOZD Metalurgija

5. Pohude:

- 5.1. Kontrola zraka (O_2) v kotlovnici

Več vprašanj kot razprav

Sindikata mora biti z delavci v dobrem in slabem. Če so odgovorile vse samoupravne poti, morajo sindikati vzeti stvari v svoje roke. Osnovne organizacije morajo uživati zaupanje pri delavcih.

Kritično pa je treba priznati, da so sindikati premalo del sistema in pravi nosilci. Da je bilo izpolnjevanje nalog sindikata delovne organizacije v prejšnjem mandatnem obdobju le polovično, je kritično priznal tudi Janko Rebov na seji konference osnovnih organizacij sindikata.

V triurni razpravi ni bilo veliko pobud in predlogov, največ je bilo vprašanj, kakšne bodo od-

ločitve vodstva o vprašanih družbenega standarda, infrastrukture, discipline in delovnega časa.

Na seji so bili navzoči Marjan Prelec, predsednik KPO, Miro Gozdnikar in občinskega sindikalnega sveta in Franc Ribič, sekretar republiškega sindikata dejavnosti. Prisotni člani konference so zaploskali Janku Rebovu, ko je ob zaključku dejal, da preveč zanemarjamo človekoljubje, tovarštvo, trdno prijateljstvo, ter da je stvar poštenih odnosov tudi stvar sindikata.

Bo že držalo, saj je poštenja v odnosih med nami čedalje manj.

Janko
REBOV

Karla
DEL NEGRO

Elza
SALOBIR

Novoizvoljeni izvršni odbor konference sindikata DO. Predsednik Janko Rebov, podpredsednica Karla Del Negro, sekretarka Elza Salobir, člani: Boris Blažič, Adolf Janc, Marija Jerič, Jelka Krajšek, Marjan Kolar, Rudi Petelinek, Franc Sušnik, Borislav Stojnič, Franc Šinko, Albin Valand.

Usmeritve sindikata v letu 1988/89

Bitka za proizvodnjo, delo, akumulacijo in dohodek. Če ne bomo delali, ne bomo spreminjali razmer.

Reši nas lahko le izvoz in razvojne rešitve.

Ukvarjamo se z organiziranostjo. (ali je potrebno toliko tozdov? Potrebna je večja skrb za kadrovanje. (Kdor ne zna poiskati rešitev, ne more voditi ne DO ne tozda, po drugi strani pa biti v oporo vodstvom in ne vseh označiti kot tehnokrate in nesposobneže).

Spremljati je treba delitvena razmerja in nagajevanje po delu. Boriti se proti uravnolovki, zagovarjati realno vrednotenje dela, tako kot ostale ekonomske kategorije.

Socialna varnost delavcev mora biti ena temeljnih usmeritev sindikata. Vedno več bo tehnoloških viškov, najhuje pa je, da nimamo pripravljenih programov za zaposlitev.

Vprašati se moramo o položaju in vlogi sindikatov (ali zastopajo interese delavcev) in poiskati odgovore.

Delavci premalo poznajo stališča sindikatov, zato je njegova prva skrb, da poskrbi za informiranje. Sindikat mora hitreje ocenjevati razmere in nanje hitreje reagirati.

(Miha Ravnikar na posvetu s predsedniki občinskih svetov ZS 17. 12. 1987)

Mislimo, da ste doslej spoznali predsednika sindikata v tozdu, kjer delate, zato ne bomo ponovno objavljali fotografij tistih, ki so ponovno izvoljeni v drugem mandatnem obdobju. Nove predsednike pa predstavljamo s fotografijo. Vsak član sindikata mora vedeti, kdo je predsednik v njegovem tozdu.

Franc SUŠNIK

Borislav STOJNIČ

Franc ŠINKO

Marjan KOLAR

Rudi PETELINEK

Jelka KRAJŠEK

O vlogi sindikata GRE ZA AFIRMACIJO

»Ključnega pomena je, glede na razmere, vloga sindikata - njegova aktivnost in usmeritev. Ob zvezi komunistov je v tem položaju na preizkušnji najbolj prav sindikat. Moral bi biti na strani delavcev - za uveljavljanje njihovega ustavnega samoupravnega položaja. Moral bi biti, skupaj z delavskim svetom, sogovornik delavcev - s tovarniško uporabo - kadar gre za urejanje vprašanj, ki jih je mogo-

če urediti znotraj delovne organizacije. Skupaj z njimi bi moral biti sogovornik z državnimi organi, katerih ukrepi so otežili pogoje poslovanja, pridobivanje dohodka, razvoja in standarda - ki so postavili posamezen kolektiv v neenakopraven položaj. Mislim, da bi bilo dobro vztrajati na tej posebni odgovornosti in posebnem pomenu sindikata, ki sta le drugačna kot odgovornost delavskih svetov. Gre za afirmacijo, ne za odgovornost, za afirmacijo te organizacije, ker sicer so zahteve po razformiranju sindikata utemeljene.

Milan Kučan na seji CK ZKS v decembru 1987.

Epilog stavke v Valjarni

Delavci, ki se niso strinjali z imenovanjem novega obratovodje v stari valjarni, so se umirili. Roman Padežnik ni več zaposlen v naši delovni organizaciji, novi obratovodja pa je začasno Janez Planinšek, dipl. ing. Izpad proizvodnje na tisti dan, ko so prekinili delo, bodo nadoknadili. Na zahtevo politično-strokovne koordinacije tozda Metalurgija in zaradi pojasnila ostalim delavcem o zaključkih prekinitve dela v stari valjarni, ki je bila tudi zaradi preizkušnih osebnih dohodkov, slabih razmer in neperspektivnosti obrata, objavljamo sklepe samoupravne delavske kontrole in politično - strokovne koordinacije tozda. Naj zapišemo še, da se je politično - strokovna koordinacija sestala na pobudo delavcev v valjarni zoper članek »Igre, povezane s štrajkom v stari valjarni«, objavljenem v oktobrski številki Cinkarnarja lani.

Ugotovitve samoupravne delavske kontrole tozda:

1. Tov. Padežnik je priznal, da je občasno odnesel po 1 l mleka iz DO, ker je le-ta ostal, sicer pa mu to tudi pripada. Menimo, da je to dejanje neobremenljivo in ni niti vredno obtožbe.

2. Glede odnašanja hrane in pijače je tov. Padežnik priznal: Domov je odnesel mast in razrezan kruh, kar ga je ostalo po končanem pikniku in ne bi bil več za uporabo. Razen tega je vzel 3 litre vina, ki mu jih je dal predsednik IO OOS TOZD Metalurgija naslednji dan, kakor tudi uslužbencem na Gričku. Ostalo vino okoli 2 do 3 litre) pa je bilo dano tekmovalcem Cinkarne po tekmovalstvu, ki se je odvijalo naslednji dan na Gričku.

Obtožba je le delno utemeljena, vendar tov. Padežnika bistveno ne bremeni.

3. SDK je ugotovila, da je DS za referendum predlagal premalo članov odbora in komisij in se tudi ni pozanimal, kdaj ti člani delajo, oziroma ali so sploh prisotni (En član je bil že več mesecev pred tem v bolniškem staležu, nekateri tudi niso bili poučeni o samem poteku volitev, o svojih pravicah in dolžnostih).

a/ Pri delu volilne komisije in volilnega odbora smo ugotovili naslednje nepravilnosti:

- dva člana sta z vednostjo ostalih članov in predsedstva predčasno zapustila volišče (okoli 13. ure)

- volilna komisija je dopustila predčasno podpisovanje zapisnika (ko še niso vsi volili, oz. še niso bili znani rezultati)

- komisija ne bi smela vzeti glasovnic iz volilne skrinjice, preden niso vsi volili (glasovnico zadnjega volilca so vzeli ven posebej, vpriči njega).

b/ Glede ponarejanja glasovnic, izjave tov. Stojničiča ne moremo upoštevati kot dokaz, ker nobena priča tega ne potrjuje, ostali dve priči sta izjavo zaničevali.

c/ Tov. Padežnik ni bil prisoten, ko sta dva člana predčasno podpisala zapisnik. Zato menimo, da je obtožba glede ponarejanja glasovnic neutemeljena, ker ni dokazljiva.

Iz zapisnika politično strokovne koordinacije 18. in 28. 1. 1988:

- Moramo ugotoviti, da je bilo za vse nas to draga šola, ki se ne sme več ponoviti.
- Do nezadovoljstva je prišlo v večji meri zaradi pogojev dela, neperspektive, pri tem pa je zatajilo vodstvo obrata, kot tudi politična stroktura. Ni bilo signala na IO sindikata, kakor tudi ne na OO ZK, kajti tudi v obratu stare valjarne so člani ZK. Ko je SD kontrola raziskala vse obtožbe oroti novo razporejenem obratovodji so ostale sredine TOZD nastalo situacijo obsodile. Ocenjeno je, da so bili problemi v tem obratu nepotrebno napihnjeni in so jih na ta način z eno potezo hoteli razrešiti.
- Velika škoda ugledu našega TOZD, kakor tudi celotne Cinkarne je bila napravljena z vključitvijo v dogotke javnih občil. Zato smatramo, da je potrebno pri razreševanju problemov medsebojnih odnosov izjave dati, ali bremenilno govoriti o posameznih problemih šele, ko smo resnično ugotovili dejansko stanje. Neresnice ali polresnice, ki so ob takih dogotkih izrečene samo poslabšajo naše medsebojne odnose.
- Stanje saniramo tako, da smo vzpostavili stalne oblike komuniciranja na relaciji obrat - nosilci informacij. Pri tem pa morajo večjo vlogo odigrati predvsem vodstva obratov ter samoupravne in delovne sredine. Namen je ponovno vzpostaviti zaupanje in medsebojno spoštovanje.

- Sprejete sklepe naj obravnava DS TOZD in se naj objavijo v Cinkarnarju.
- Sklepi so obvezajoči, v kolikor bi se ponovno dogodilo nekaaj podobnega, bodo nosilci dogotkov odgovarjali za kršitev dogovorjene politike.
- Izpad proizvodnje na dan prekinitve dela je potrebno nadoknaditi.

Poročilo o disciplinskih prekrških drugače

Preveč nediscipline

Od oktobra 1987 do januarja 1988 je bilo obravnavanih 47 disciplinskih primerov, od tega največ v Vzdrževanju, sledijo Transport in skladišča, Metalurgija, Titanov dioksid, Kemija ter Veflon in Grafika s po eno kršitvijo. Med hujšimi kršitvami je še vedno največ neopravičenih odsotnosti z dela pet ali več dni, pogosto pa je tudi malomarno opravljanje ter ponavljanje kršitev, za katere je že bil izrečen disciplinski ukrep. Prenehanje delovnega razmerja kot najstrožji disciplinski ukrep je disciplinska komisija izrekla v sedmih primerih.

Disc.kršitve	Vzd.	Met.	Kem.C.	Kem.M.	Ener.	TI02	Vefl.	TIS	Graf.	DSSS
Opomin	5	1	2			2				
J.opomin	6	1	2					3		1
Pren.del.raz.pog. za dobo 3 mes.						2		3		
Pren.del.raz.pog. za dobo 6 mes.	2					1				
Pren.del.raz.pog. za dobo 12 mes.	2	1								
Prenehanje delovnega razmerja	2	2					1	1	1	
SE USTAVI		3						4		
S k u p a j	17	8	4	-	-	5	1	11	1	1

Število obravnavanih disciplinskih primerov ostaja iz meseca v mesec približno enako, tu in tam se celo poveča. Čeprav nenehno ponavljamo, da je potrebno delovno disciplino izboljšati, le-ta ostaja na nezavidljivi ravni. Vprašanje je, zakaj je temu tako?

Ne morem si kaj, da ne bi omenila disciplino tistih, od katerih jo pričakujemo. Govorim namreč o članih skupne disciplinske komisije ter o njihovi udeležbi oziroma neudeležbi na sejah disciplinske komisije. Ni se zgodilo samo enkrat, da je bilo potrebno preložiti primere iz nekega tozda zaradi manjkajočega člana in to na veliko negodovanje vseh tistih, ki so zapustili delo in prišli na obravnavo. Ne želim, da pade slaba luč na vse tiste, ki svojo funkcijo opravljajo resno in odgovorno. Želim opozoriti na tiste, ki dela ne opravljajo resno, pa jih nihče ne pokliče na odgovornost. V reševanje te problematike bi se moral vključiti sindikat. Na to smo izvršni odbor konference ZS v delovni organizaciji že opozorili, vendar se doslej še ni nič premaknilo.

Nasprotno pa sindikalni funkcionarji še vedno postavljajo vprašanje, ki je že zdavnaj dorečeno, namreč o pošiljanju celotnega gradiva o delavcu, zoper katerega je zahtevan disciplinski postopek, zaradi zagotovitve mnenja, ki ga le-ta poda.

Čeprav sem o tem že pisala, bi na koncu vendarle rada povedala naslednje: Mnenje sindikata v disciplinskem postopku bi naj bilo predvsem mnenje o delavcu, ne o njegovi kršitvi. Disciplinska komisija mora delavcu, ki je v postopku, krivdo tudi dokazati. Nikjer pa ni rečeno, da bo po končanem postopku delavec tudi kriv.

Darja HORVAT

Na jedilniku vedno isto

Kakovost obrokov med delom se naglo slabša, predvsem biološka vrednost hrane. Na drugi strani pa vzporedno z naraščanjem cen živil in s padanjem življenjskega standarda naraščajo pritiski delavcev, da bi bil obrok med delom čim obilnejši, kar ruši naravni sistem celodnevne prehranjevanja. To škoduje zdravju delavcev in slabša njihovo storilnost neposredno po zaužitju malice, kar je v nasprotju s temeljnimi cilji te tradicionalne sindikalne akcije.

Naš jedilni list s tremi vrstami malice med delom se kaj malo spreminja iz tedna v teden. V času od 18. do 22. 1. letos je bilo na jedilnem listu na primer kar štirikrat zapovrstjo ssekkljano meso na različne načine. Na jedilniku je zelo pogosto prekajeno meso in zelje, obvezno pa pasulj in fižol. Da v zimskem času res ni na tržišču kdovekaj zelenjave, je vsem jasno, lahko pa bi se bolj potrudili pri sestavljanju jedilnikov.

O tem je ob koncu lanskega leta razpravljali tudi republiški svet Zveze sindikatov za vprašanja delovnih in življenjskih razmer delavcev in ugotovil naslednje: Da bo prehrana med delom v večji meri upoštevala želje in potrebe delavcev, se morajo osnovne organizacije ZSS zavzeti za ustanavljanje abonentskih svetov, ki bodo sodelovali pri sestavljanju jedilnikov in urejanju prehrane v internih obratih družbene prehrane, ob upoštevanju priporočil o zdravi prehrani iz strokovnih podlag. Pri tem jim bodo v pomoč strokovne študije Centralnega zavoda

za napredek gospodinjstva v Ljubljani (Jedilniki in delovni normativi v obratih družbene prehrane v delovnih organizacijah), ki jih je sofinanciral Republiški svet ZSS.

Nekaj boljših rešitev

Ker prihajajo delavci na delo brez zajtrka, se morajo osnovne organizacije ZSS zavzeti za nudenje hladnega prigrizka s toplim napitkom pred začetkom dela in za pripravo lažje malice po treh do štirih urah dela. Razdelitev enega samega preobilnega obroka na dva dela sledi priporočilu iz strokovnih podlag, da pri polurnem odmoru obrok med delom ne bi smel presežati 30% celodnevni energijskih potreb delavcev.

Pri tem je potrebno opozoriti, da mora biti osnovni motiv pri organiziranju prehrane delavcem med delom zdravstvena ustreznost obroka, ne pa reševanje njihovega slabega socialnega položaja, ki ga lahko izboljša le prizadevanje za ustvarjanje višjih sredstev za osebne dohodek.

Vsako popuščanje neutemeljenim zahtevam po drugačnem urejanju prehrane med delom gre v škodo zdravju in delovni uspešnosti delavcev in ni v skladu z namenom in cilji te dolgotrajne akcije sindikatov.

K izboljšanju prehrabnih navad delavcev bo največ pripomogla skrb za redno in zdravo celodnevno prehranjevanje skozi polno zaposlene delavske družine. Zato naj tam, kjer zmožljivosti obratov družbene prehrane v ozdu ali v samskih domovih to dopuščajo, organizirajo tudi kosila in večerje za delavce in njihove svojce in po potrebi omogočajo tudi odnašanje hrane domov, seveda s plačilom ekonomske cene, ki je prav gotovo pri dobri organizaciji dela v družbenem obratu nižja od cene obrokov, pripravljenih doma.

Slabo so hranjeni tudi šolarji in otroci

Organi in organizacije ZSS si

bodo prizadevali v sodelovanju z drugimi dejavniki (SZDL, krajevne skupnosti, občinska skupščina in drugi) prizadevati za organiziranje več obratov družbene prehrane odprtega tipa, predvsem v večjih strnjanih naseljih.

Občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije bodo spodbujali občinske skupščine, da bodo z različnimi olajšavami spodbudile ustanavljanje takih obratov in jim omogočale donosno poslovanje ob kakovostni ponudbi po cenah, ki bodo dostopne ljudem.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije bo spodbudil Skupščino SR Slovenije k razpravi o politiki družbene prehrane v SR Sloveniji. Ozoril bo tudi na slabo prehranjevanje srednješolcev, mladine in otrok ter druge naloge za celovito družbeno ureditev razmer na tem pomembnem delu družbene produkcije, ki pomembno vpliva na storilnost in kakovost življenja prebivalstva.

Pisma bralcev

Podobno rubriko poznamo že iz drugih časopisov, zato ne bo nič novega in tudi narobe ne, če jo začnemo tudi v našem glasilu. Zadovoljni bomo, če boste bralci prispevali svoja mnenja ali predloge o stvareh, ki bi jih pohvalili ali pa nasprotno grajali. Vsa javna glasila so postala mnogo bolj demokratična, zato to možnost izkoriščamo tudi mi. Opozarjamo vas le, da nepodpisanih prispevkov ne bomo objavljali.

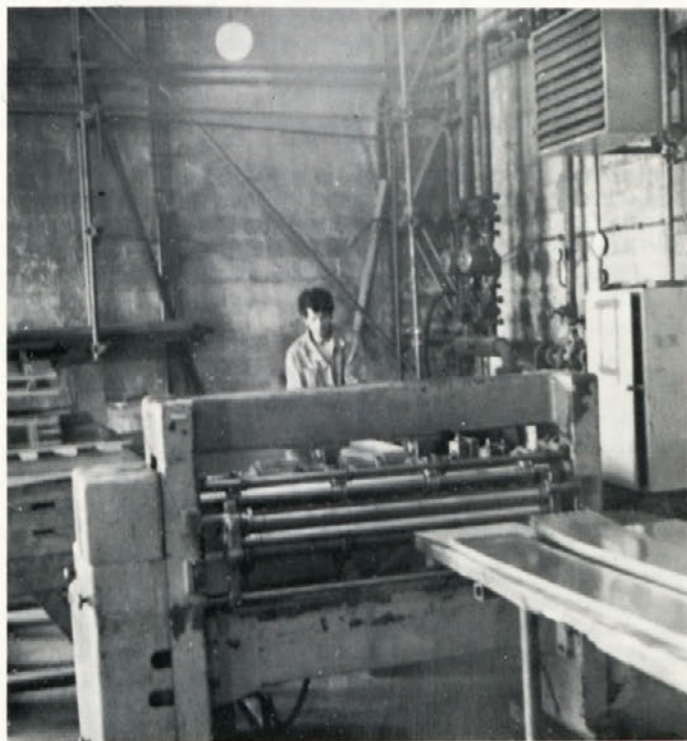
Za kakšne obtožbe gre - za natolčevanje ali resnico

V januarju smo v uredništvo prejeli pismo Borisa Furjana, delavca v novi valjarni, v katerem obtožuje vodjo vzdrževanja nove valjarne. Vsebinsko je obravnaval uredniški odbor in menil, da bi bilo bolje, da se stvari v tem obratu uredijo in pred objavo pridobijo odgovori na odprta vprašanja. Zato je odločitev o objavi preložil. Do takrat se bo ugotovilo, če je vodstvo v tej smeri kaj ukrenilo ali ne. Avtor v pismu nakazuje tudi na širši problem nezadovoljstva delavcev nad vodenjem vzdrževanja tega obrata.

Pojavljajo se vprašanja, kot koliko je resnice v obtožbah, ter odgovornost za resnične oziroma lažne izjave. Člani odbora so v dilemi, ali v tem obratu vodstvo pravilno razmišlja o vzrokih izpadov proizvodnje. Vprašujejo se, če razmišlja tudi o tem, da je problem izpadov morda v slabem vzdrževanju, dolgih remontih, slabi kakovosti izdel-

kov, nerednih dobavah, prekomerni porabi materiala oz. prevelikem izmetu, ali pa je vse v najlepšem redu. In navsezadnje, ali ni tu opaziti prevelike familiarne odnose, da takorekoč resnici ne moreš zlahka do dna? Iz prispevka je tudi moč razbrati vprašanje slabega odnosa do družbenega premoženja, učinkovitosti in potrebnosti velikega števila nadur vzdrževalcev, ter nepotrebnih finančnih izdatkov. Odgovore na zgornja vprašanja pričakujemo do naslednje številke. Naj povemo, da imajo pismo tudi Ivan Ručigaj, Jože Naraks (tema je pisno avtor sam poslal) in Marjan Prelec (kateremu smo kopijo poslali mi).

Uredniški odbor

Razrez trakov na krožnih škarjah

foto: Pečnik

Uspehi naših v 1987

Ob zaključku koledarskega leta lahko s ponosom ugotovljamo, da je za nami obdobje uspehov na področju športa in rekreacije.

Komisija je v tem obdobju imela štiri redne in več razširjenih sej, ki so se jih udeležili vodje sekcij in športni referenti tozdog. Program, ki smo si ga zastavile posamezne sekcije, je bil v celoti realiziran. Če bi nam finančna sredstva dovoljevala, bi lahko storili še veliko več. Lani je delovalo v Cinkarni 14 sekcij, ki so bile vse izredno uspešne. Organizirali smo vrsto internih tekmovanj, ki se jih je udeležilo veliko število naših delavcev. Moram povedati, da je Cinkarna že vrsto let v samem vrhu najbolj delovnih organizacij na področju ŠR. Lepe uspehe smo dosegli v množični športni rekreaciji. Tako smo v tekmovanju množičnosti za leto 1987 dosegle ženske prvo mesto pred Aerom Celje in Železarno Štore. Moški pa so dosegli tretje mesto. Da se doseže tako visoka uvrstitev, je potrebno vse leto trdo delati in organizirati veliko tekmovanj tako internih kot tudi izven delovne organizacije. Vse leto so potekala tekmovanja v odbojki, košarki, kegljanju, rokometu, nogometu, smučanju, streljanju, šahu itd. Udeležili smo se tudi vseh sindikalnih in občinskih tekmovanj. Povsod smo bili med prvimi.

Da imamo v Cinkarni res razgibano športno življenje, so pokazale letne grafične igre Slovenije. V Novi Gorici smo dosegli izreden uspeh, saj smo med dvajsetimi DO osvojili prvo mesto in premagali Aero Celje, ki je bil

dolga leta nepremagljiv na teh igrah. Skupaj smo osvojili 10 dragocenih pokalov. Pri tem bi se rada zahvalila vodstvu DO in direktorjem tozdog za razumevanje in denarno pomoč, kajti brez te ne bi mogli na grafične igre.

Večkrat smo športniki Cinkarne tudi pobudniki novih idej na področju športa in rekreacije. Tako je kolesarska sekcija prva v Celju organizirala triatlon. S svojo prizadevnostjo si je želela pridobiti čim več ljudi, ki bi se ukvarjali z rekreacijo. To ji je tudi uspelo. Triatlona se je udeležilo 56 tekmovalcev, ki so tekmovali tudi za akcijo »Celjski kerle«.

V tej akciji je Cinkarna po številu udeležencev daleč pred drugimi organizacijami. Planinci so bili pobudniki kolesarskega maratona Celje - Logarska dolina. Ustanovili smo tudi nogometno žensko ekipo, ki je dosegla nekaj vidnih rezultatov. Ne smemo pozabiti na člane teniške sekcije, ki so si sami postavili teniško igrišče. Lansko leto je bilo za športnike Cinkarne res izredno uspešno. Vsega tega pa seveda ne bi bilo, če ne bi bilo razumevanja s strani vodstva. Zato se jim v imenu komisije za ŠR zahvaljujem in želim, da bi nam tudi v bodoče stali ob strani in nam pomagali.

Zahvalila bi se rada tudi vsem vodjem sekcij in športnim referentom za njihovo prizadevnost. Naj končan v upanju, da sem s tem prikazala vsaj delček našega dela na področju športa in rekreacije.

Predsednica komisije za ŠR
Vera ZUPANC

Tenis je vedno bolj priljubljen

KO SMO OGULJUFANI

Sindikalni šport nikakor ne smemo jemati za profesionalnega, saj gre tu predvsem za množično sodelovanje v čim več panogah. V naši delovni organizaciji se pravzaprav lahko ponašamo s takšnim športom, saj imamo štirinajst športnih sekcij in cel kup športnih prireditev vse leto. Toda včasih se tudi sindikalni šport lahko sprevrže v prevvaro, ob kateri ljudje zgublajo voljo do nadaljnje udeležbe.

Tako se je zgodilo v novembru na košarkarskem tekmovanju med tozdi v dvorani Golovec. Tekmovalci trdijo, da so bili ogoljufani pri vodenju sodniškega zapisnika, katerega je vodil Marjan Leban. Točke je pisal menda v korist Vzdrževanja, saj je bilo v tekmi z Veflonom očitno, da bo Veflon zmagal. Ta je namreč dve minuti pred koncem vodil za 9 točk, po dveh minutah pa je zmagala ekipa Vzdrževanja za eno točko Veflon : Vzdrževanje (18 : 9, po zadnjih dveh minutah 18 : 19).

Laško bi bilo čisto verjetno, da so vzdrževalci dali v dveh minutah pet košev. Če pa upoštevamo, da se športna sreča dostikrat obrne tako, kot si najmanj želimo, je v tem primeru res tako, če je seveda sreča res športna. Tekma se je zaradi ogorčenja v taboru Veflona končala tako, da niso hoteli

igrati niti za tretje mesto. Pravijo pa, da bi tudi ta poraz prenesli, če bi potem vsaka ekipa igrala z vsako. Za to pa menda ni bilo časa.

Takih in podobnih pripetljajev je bilo že več. Toda tekmovalci niso vrgli puške v koruzo in še vedno tekmujejo. Človeške slabosti je pač potrebno strpno prenesti in če bi bilo tako, bi se na svetu ljudje dosti bolje razumeli.

Ta pripetljaj je bil izpostavljen tudi na komisiji za šport in rekreacijo. Tisti, ki o tem kaj vedo, so povedali, da je žal tako, da Cinkarna že tako predrago plačuje najemnino športnih objektov in sodnikov (ki povzru nimajo ustreznih kvalifikacij), da bi plačevala še nevtralnega zapisnikarja. Člani komisije so mnenja, da bo to v bodoče potrebno urediti.

M.G.

Tradicionalno srečanje Cinkarna : Železarna Štore

Rešitev decembrske-novoletne nagradne križanke:

OV, PLAST, KMET, TAPIR, LIVKA, RAJA, VOŠČIMO, ČAS, VSEK, AVERZIJA, TAVERNA, NOBEL, KAMELEON, ALOPAST, SLEPIČ, AL, BOLA, AREKE, ZVITOREPEC, MIRO, KULMINACIJA, UK, NARASTEK, TA, SAHARIN, KAGAN, OMARA, INARI, GORIVO, SK, AKA, NOMADI, ANALIZATOR, ISO, TANANARIVE,

KAFAL, AGAVA, ALAN, ONAGER, LALA, PLAČA, LIGATO, GO, ACI, GRAM, TARA, AJDA, AKUMULACIJA, ARKEBUZA, OBERON, NIKITA, PARADA.

IZZREBANI NAGRAJENCI: Prvo nagrado prejme Anton Kolar, Na zelenici 1, Celje - upokojenec, drugo nagrado prejme Srečko Pliberšek iz Vzdrževanja in tretjo Blanka Botušič iz Kemije. Prejeli smo 87 rešitev.

Začnimo živeti zdravo

VI IN VAŠ KRVNI PRITISK

tretji pa na višino spodnjega krvnega pritiska.

Znaki zvišanega arterijskega krvnega pritiska so:

Splošni znaki: glavobol, šumenje v ušesih, omotica, duševna in telesna utrujenost (hitro bitje srca, hitro se utruji pri delu, nervoza, depresije).

Če so prizadete arterije srčne mišice, bolnik ponoči težje diha, javljajo se znaki srčne astme in kroničnega popuščanja srca. Lahko pride do angine pectoris ali srčnega infarkta.

Prizadetost možganov se kaže v močnih glavobolih, motnjah oživčevanja in možganske kapi. Zoženje arterij spodnjih okončin povzroči bolečine v mečih med hojo, degenerativne spremembe in nekrozo - gangreno če je zamašena arterija.

Na ledvice pa vpliva tako, da pride do pešanja funkcije ledvic in v hujših primerih do odpovedi ledvic.

Zdravljenje zvišanega krvnega

pritiska

Terapija hipertenzije je simptomatska, dolgotrajna in jo moramo prilagajati razvoju bolezni in njenim komplikacijam. Zdravljenje ne smemo hitro prenehati, ker lahko to povzroči hiter dvig krvnega pritiska in komplikacije. Bolnik mora sodelovati pri zdravljenju. Zavedati se mora nujnosti in trajnosti zdravljenja. Vodi naj dnevnik, v katerega zapisuje višino krvnega pritiska, telesno težo, lastna opažanja in terapijo.

Bolniku svetujemo:

- ureditev življenja,
- dnevni počitek,
- počitnice v toplih (Radenci),
- izključitev trajnih obremenitvenih in konfliktnih situacij,
- naj ne kadi,
- zelo pomembna je dieta pri zdravljenju zvišanega krvnega pritiska in sicer: dieta z malo soli.
- shujševalna dieta za debeluhe,

- naj ne uživa kave;
- Od zdravil zdravnik največkrat predpiše:
- zdravila za pomirjanje,
- zdravila za izločanje vode iz organizma,
- zdravila za znižanje krvnega pritiska.

Ker je zelo nevarno prehitro zniževanje krvnega pritiska, lahko nastopijo komplikacije kot so srčni infarkt in možganska kap. Terapija mora biti obvezno strokovno vodena z vsakodneвно kontrolo krvnega pritiska. Terapija terja veliko truda od zdravnika in bolnika. Biti mora dosledna, pravilna in pravočasna. Bolnik mora disciplinirano sodelovati. Terapija je dolgotrajna, večkrat tudi do smrti.

Če hočete, da vam vaš zdravnik resnično pomaga, se skrbno in vestno držite tehle petih navodil:

1. Ogibajte se skrbi - tako skrbi kot čustveni pretresi povečujejo krvni pritisk!
2. Ohranjajte težo, ki jo priporoča vaš zdravnik!
3. Poslušajte zdravnikov nasvet glede kajenja in alkohola!
4. Privoščite si dovolj spanja - če morete, ležite enkrat ali dvakrat tudi čez dan!
5. Počivajte, preden se utrudite - več boste opravili in ognili se boste napetosti in razdraženosti, ki spremljata utrujenost.

Biserka KLAJNŠEK

Izstopna pola in podpisi

Letna fluktuacija (prihodi in odhodi) ljudi v naši delovni organizaciji je zadnja leta konstantna in se giblje okrog 7 odstotkov. Vedno je pač tako, da eni odhajajo, drugi prihajajo, eni odnesejo, drugi pa prinesejo novo svežino, ideje in poglede.

Dolgo je pri vzrokih odhodov prednjačil višji osebni dohodek drugje, danes pa ljudje odhajajo tudi zaradi slabih delovnih pogojev ali nestrinjanja z obstoječo organizacijo, v kateri jim je delo onemogočeno.

Ko delavec želi izstopiti iz delovne organizacije in želi delavsko knjižico, dobi v roke list papirja, na katerem piše Izstopna pola, in kjer si mora pridobiti nič manj kot 16 podpisov. Šele, ko ima zbrane vse podpise, se smatra, da je uredil vse obveznosti do delovne organizacije in lahko dobi delovno knjižico.

Pridobiti je treba naslednje podpise: referenta za socialno zavarovanje, psihologa, delavke v družbenem standardu (vrneš bloke, da ne bi slučajno hodil nazaj na malico), referenta v blagajni (če slučajno dolguješ še kakšno dnevnicco), tajnice sindikata

(če si član ZK), referenta za vzajemno pomoč (če si član), sestre v ambulanti (vzameš kartoteko), referenta za SLO in CZ (oddaš opremo), kreditnega referenta, referenta v Centru za izobraževanje, referenta v knjižnici (vrneš izposojene knjige), vodje obrata, kopalniškega strežaja, skrbnika samskega doma in referenta za kadrovanje, ki ugotovi, če so podpisi zbrani.

Ljudje, ki odhajajo, so torej v funkciji prenašalca informacij z edinim namenom, da ne bodo več delali v naši DO. Mar ne bi zgoraj omenjeni referenti in tajnice lahko bili obveščeni o njegovem odhodu tudi po drugi poti? Ali se na takih delih v naši DO še vedno nič ne razmišlja inovativno? Delavec navadno porabi vse dopoldne, da prehodi velike razdalje med referenti, posebno, če jih mora iskati ali

čakati. Najbolj narobe pa je to, da v kadrovske službi podpisov niti ne poznajo, saj teh 16 podpisov lahko nepošten delavec zlahka poneveri. Izstopne pole je težko razumeti, saj jih pri današnjem računalniško vodenem informacijskem sistemu, nima skoraj nobena delovna organizacija več.

Ostaja torej grenak priokus in pomislek, da je morda ta organizacija naravnana tako, da se nekateri podatki prikrijejo. In če prej ne, ti zadnji delovni dan v Cinkarni zagotovo ostane v slabem spominu.

Mira Gorenšek

Iz kulture

Ob februarjem kulturnem prazniku je bila v jedilnici postavljena razstava celjskih mladih likovnikov - slikarske kolonije, ki jo organizira vsako leto Osnovna šola Veljko Vlahovič. Razstava je bila na ogled štiri dni. Na slavnostni otvoritvi je slikarsko kolonijo predstavila ravnateljica Marija Hudej, v kulturnem programu pa so sodelovale kulturne sekcije iz te šole.

Ob tej priložnosti so bila podeljena priznanja kulturnim ustvarjalcem naše delovne organizacije. Nagrade je podelil član komisije za priznanja in odličja pri Konferenci sindikata tov. Milan Krsnik. Priznanja so prejeli: Rudi Mraz, Brigita Končan, Radmila Vignjevič, Vlasta Koštomaj, Franc Hostnik in Slavko Stingl. Za dolgoletno dobro medsebojno sodelovanje na kulturnem področju pa je prejela priznanje tudi osnovna šola Veljko Vlahovič.

Lenart Horvatič

Iz programsko volilnih sej

Prenova ZK je prepočasna

Vsesplošna ugotovitev članov zveze komunistov je administrativno in dlakocepsko urejanje gospodarstva s številnimi, predvsem veznimi predpisi, kar uničuje samoupravljanje in povzroča globoko družbeno politično, ekonomsko, kulturno in moralno krizo. Zaradi neučinkovitosti reševanja Zvezi komunistov pada ugled. Odgovornost in krivdo za nastali položaj pa člani odklanjajo. Pa vendar ne moremo mimo krivde. Ne moremo je negirati, prav zato, ker smo sami izvolili neučinkovite organe, te pa potem ni nihče poklical na odgovornost.

To so bistvene misli iz razprav na programsko volilnih sestankih osnovnih organizacij ZK, ki so potekali decembra lani in januarja letos. Člani so kritično spregovorili o prepočasni prenovi ZK, ki stoji na načelu pridobivanja znanja. Vendar je izobraževanje članov žal še daleč od zadostnega in učinkovitega. Delo člana se vedno bolj izpostavlja na delovnem mestu in organih upravljanja. Njihovo delo ne moremo šteti za ofenzivno, saj

če si ne bodo permanentno pridobivali znanja, ne bodo kos reševanju problemov, še manj pa napredku na vseh ravneh. V ZK ne bi smelo biti takih članov, ki se ne znajo boriti za uveljavljanje stališč ZK v samoupravnih organih in delegacijah. Na osnovi argumentov in jasnih opredelitev si mora to moč izboriti vsak sam. Vse to pa so tudi vzroki, da v ZK nismo sprejeli nobenega novega člana iz ZK pa jih je izstopilo 8.

Na sejah so komunisti izvolili nove sekretariate in sekretarje ter delegate v akcijsko in občinsko konferenco.

Sekretarji OO ZK po tozd: Dragiša Jankovič, Emil Dokler, Stane Jakše, Alojz Bombač, Viktor Vervega, Goran Đorđić, Franc Gaberšek, Jernej Ozis in Marjan Planinšek.

Na akcijski konferenci, ki bo predvidoma v marcu, bo izvoljeno novo predsedstvo v DO, tam pa bo tudi priložnost za vsa odprta vprašanja, ki so skupnega pomena za celotno delovno organizacijo.

Mira Gorenšek

K razpravi o spremembah zakona o združenem delu

Stališča sindikatov

Temeljno sporočilo predsedstva Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije v zvezi s spremembami in dopolnitvami ZZD je, naj se ne glede na družbene razmere ne spreminjajo osnovna določila samoupravnih proizvodnih odnosov; naj se nadalje zmanjša pretirani normativizem; naj se vgradijo rešitve, ki bodo bistveno izboljšale položaj delavcev; naj se uveljavijo gospodarske in tržne zakonitosti in večja spodbuda vseh gospodarskih dejavnikov za boljše delovne dosežke; naj se ustvarijo v določilih pogoji za bolj prožno organiziranje združenega dela in bolj učinkovito odločanje. V tem času naj se spremenijo samo tiste stvari, ki jih omogoča veljavna ustava.

Ugotovljeno je, da v predlogu sprememb zakona ni upoštevana zahteva sindikatov, naj zakon uredi, da bodo vsi vidiki porabe deležni usode ustvarjalnega dohodka in da se poveča delež gospodarstva v njem. Prav

tako ni uresničena načelna zahteva sindikatov, da se v zakonu zagotovi večja gmotna in družbena motiviranost delavcev za višjo storilnost in bolj odgovorno opravljanje nalog, za krepitev delovne in tehnološke discipline.

Amandmaji za urejanje delovnih razmerij

Bistvo teh predlogov je v tem: - da ozd ni dolžan sprejeti delavca, tudi kadar izpolnjuje vse formalne pogoje razpisa; - da je v zakonu treba določiti pravico delavcev do denarnega nadomestila in druge oblike varnosti v primerih, ko ozd preneha z delom ali vpeljuje racionalizacijo dela;

- da se disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja izreče delavcu, kadar zaradi skrajne nepazljivosti povzroči večjo škodo ali če bi škoda utegnila nastati, oziroma če ogroža ali bi utegnili ogroziti življenje in zdravje

delavcev ali drugih ljudi; - da se ukrep prenehanja delovnega razmerja lahko odloži za čas, ki ga določi samoupravni splošni akt v skladu z zakonom.

Samoupravno organiziranje združenega dela

Pri tej tvarini je bilo sindikatom ugodeno. Zahtevajo namreč, da se v tem delu uveljavi ustavna vloga DO kot samoupravnega, gospodarskega in tržnega osebka; da zakon omogoča bolj prilagodljivo organiziranje združenega dela v skladu z zahtevami moderne proizvodnje, zasnovane na sodobnih tehnično-tehnoloških dosežkih; da zagotovi višjo stopnjo tehnično-tehnološke in gospodarske enotnosti v velikih sistemih in da se spremembe v zakonu omejijo samo na podlage organiziranja, združevanja in povezovanja ozdov.

Tudi na področju uresničevanja samoupravljanja delavcev v združenem delu je predlagatelj zakona pretežno upošteval zahteve iz množične razprave in stališča sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

S tem smo povzeli tisti del stališč SJS, ki se tiče delavcev in ozdov neposredno.

Program planinskih izletov

Januar	Osankarica
Februar	Stol
Marec	Porezen Snežnik
April	Samoborsko gorje Pohorje
Maj	Peca Učka
Junij	Debela peč Pot prijateljstva
Julij	Bovški grintavec Kamniška bistrica Korošica

	Rogovilec
Avgust	Triglav Durmitor
September	Pot prijateljstva Kolesarski maraton v LD
Oktober	Izlet v neznanu
November	Polhograjska grmada

Planinska sekcija

ZAHVALA

Vsem bivšim sodelavcem tozda Energetike se zahvaljujem za prijetno preživete trenutke na strokovni ekskurziji v Kidričevem in Ptujju. Pristrčna hvala tudi predstavnikom sindikata in delavskega sveta za priložnostno darilo in novoletne čestitke.

Anton VELENŠEK

ZAHVALA

Ob smrti dragega brata MIROSLAVA SMEHA se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, posebej pa DE Marekting za darovano cvetje in spremljanje na zadnji poti.

brat FRANC

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta VIKTORJA PALATINOŠA se zahvaljujem za darovani venec in spremljanje na zadnji poti žena Fanika in sinova

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta in dedija, brata in strica STANKOTA KRISTAN, se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga spremlili na zadnji poti. Posebna hvala za izrečeno sožalje, darovano cvetje in govorniku za ploslovlne besede.

sin Zmago z družino

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedija DOMENIKA AMONNA se zahvaljujem vsem nekdanjim sodelavcem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje in darovali venec

žalujoča žena in otroci z družinami

Cinkarnar

Glasilo delovne organizacije Cinkarna izhaja mesečno. Ureja ga uredniški odbor, predsednik Maks Pečnik, člani Amadeo Dolenc, Darja Vovk, Lenart Horvatič. Glavna urednica Mira Gorenšek, odgovorni urednik Leopold Slapnik, lektorica Jelka Bombač. Naslov uredništva: Cinkarnar, Cinkarna, Kidričeva 19, Celje, tel.: 33112, int. 353. Tiska tiskarna Cinkarna v nakladi 3.000 izvodov. Cinkarnar je brezplačno na razpolago vsem članom kolektiva, upokojevcem in štipendistom. Na podlagi izjave sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 z dne 5. 4. 1974 je glasilo oproščeno temeljnega prometnega davka.